

בית מדרש גבוה
להלכה ורפואה

BEIT MEDRASH GOVOHA FOR
MEDICAL HALACHA

ע"ש משפחת פולד הי"ד

פרשת וישב – שבת חנוכה תשפ"א

תשובות מאת מורינו הגאון רבי אשר וייס שליט"א

Frequently Asked Questions by Doctors: Hadlakas Ner Chanuka

**Teshuvos from
Moreinu HaGaon HaRav Asher Weiss shlit"a**

Contents

1) Lighting for One Who Arrives Home Late at Night.....	3
2) Lighting in a Hospital Room Alone	6
3) Shlichus for Ner Chanuka, Lighting in Delivery Room.....	7
4) Nurse on Night Shift Lighting in Hospital Ward	9
5) Bracha on Seeing Neiros Chanuka	12
6) Fulfilling Obligation of Ner Chanuka from a Different Time Zone.....	15
7) Lighting in a Hotel Lobby, Electric Menoras	16

1) Lighting for One Who Arrives Home Late at Night

Question:

I have to work late and will not arrive home until several hours after *Tzais haKochavim*. What should I do about Ner Chanuka? Should my wife light at the proper time and I would light when I return home? Or should everyone wait until I get home?

Answer:

Since it will be after the *Zman* of *Tichle Regel Min haShuk* by the time you arrive home, it would seem that your family should certainly not wait and lose out on the mitzvah in the proper time. The *Tur* (O.C. 672) and *Mechaber* (*ibid. Se'if 2*) both rule that it is only *Bedi'eved* that one may light after the end of the *Zman*. However, the general practice is to wait for the head of the household to return home, although it is not clear if this is a *Minhag Vasikin* (ancient, established *Minhag*) or an unfounded custom.

However, it seems that in our times, the definition of *Ad sheTichle Regel Min haShuk* is no longer a half-hour after the beginning of the *Zman*. Our streets and public areas are often teeming with activity until close to midnight, and as long as people are out and about, it should be considered the proper time for lighting. The *Rashba* in *Maseches Shabbos* (21a) writes explicitly that the *Shiur* depends on the nature of activity in each location, and the *Zman Hadlaka* would last as long as stores that sell oil [for lighting] and similar supplies are open.

Nevertheless, one should not deliberately be lenient *Lechatchila*, but in a *Sha'as haDechak* as described, if the father will return home while people are still present in the streets and would therefore fulfill *Pirumei Nisa* in its fullest sense, it is proper for the family to wait due to the Mitzva of *Kibbud Av*. Since the widespread practice is for the father to be the first to light the *Neiros*, while surrounded by his family and children, it would be a bit disrespectful not to wait for him.

This would only apply if you would arrive while there is still activity outdoors and it would therefore be considered *Pirumei Nisa*. However, if you will not return home until very late when there would no longer be passersby to fulfill *Pirumei Nisa*, your family should not wait and should light the *Neiros* at the proper time. This would apply also in places where the *Minhag* is to light indoors, and if some of your family will already be asleep by the time you arrive, the family should not wait and thereby exclude those individuals from *Pirumei Nisa*.

In the case when the family lights before the father returns home, it would be ideal for one of the family members other than your wife to light the *Neiros*, as a man is *Yotze* with his wife's lighting because of the principle of *Ishto k'Gufo*. If the husband has already fulfilled his obligation through his wife's lighting, he can no longer recite the *Brachos* upon lighting the *Neiros*.

Tshuva from Rav Asher Weiss:

במה ששאל לדעתי במי שנאלץ להגיע לבית באחד מלילות חנוכה זמן ניכר לאחר צאת הכוכבים, כשעה או שעתיים כיצד לנהוג. האם אשתו תדליק בבית בזמן הראוי והוא ידליק לעצמו לכשיבוא הביתה, או שמא ימתינו לו בני הבית והוא יפתח בהדלקה כאשר יגיע לביתו.

הנה לכאורה היה נראה פשוט שעל בני הבית להדליק בזמן ולא להמתין לו דהלא חייבים הם להדליק משתשקע חמה ועכ"פ לא לאחר מזמן "תכלה רגל מן השוק" שהוא כחצי שעה לאחר תחילת זמן ההדלקה כמבואר ברי"ף במס' שבת, ברמב"ם בפ"ד ה"ה מחנוכה ובשו"ע סימן תרע"ב סעיף ב' ע"ש, ורק בדיעבד דעת המחבר והטור שיכול להדליק כל הלילה. וא"כ למה יבטלו כל בני הבית מצותם עד שיגיע הוא הביתה. אך ידענא שאין זה מנהג העולם, פוק חזה מה עמא דבר. אך לא ידענו אם מנהג ותיקין הוא או מנהג שאין לו שורש וענף.

והנה, כבר ביארתי במק"א (שם) דלענ"ד בזמנינו שהרגלי החיים השתנו מן הקצה אל הקצה, ורחובותינו שוקקים חיים עד קרוב לחצות לילה, כל עוד רבים מצויין ברחובות ובשווקים עדיין הוי כאילו לא כלתה רגל מן השוק. שהרי לא אמרו חכמים אלא "עד שתכלה רגל" ושיעור כחצי השעה אינו מתיקון חז"ל אלא נקבע ע"י הרמב"ם והשו"ע בזמניהם.

מה מאד שמחתי כשראיתי בחידושי ריטב"א החדשים בשבת כ"א ממש כדברינו וז"ל "עד כליא רגלא דתרמודאי. ובכל מקום הדבר הזה כפי מה שהוא, והמנהג הפשוט ששיעורו כל זמן שחנויות המוכרים שמן וכיוצא בהם פתוחות".

ואף דמילתא דפשיטא היא שאין להקל בזה לכתחילה, מ"מ בשעת הדחק כבני"ד נראה דאם יבא האב הביתה כל עוד רבים מתהלכים ברחובות ועדיין יש פרסומי ניסא באופן המלא ביותר, מן הראוי להמתין לאב משום מצוות כיבוד אב. דמאחר שכך נהגו בבית ישראל להיות כל איש שורר בביתו וכל הילדים עומדים כשתילי זיתים סביב לאבא שמדליק ראשון, נראה דמשום כיבוד אב יש להמתין לאב, ואם לא ימתינו יש בזה שמץ זלזול בכבוד אב.

אמנם אין זה אלא אם אכן יגיע לביתו בעוד הלילה גדול ויש פרסום גמור לני"ח אבל אם לא יגיע עד מאוחר וכשיגיע בחצות ליל כבר בטל עיקר מצות פרסומי ניסא לא ימתינו לו, אלא בני הבית ידליקו לפניו. ואף לאלה הנוהגים להדליק בפנים, אם יגיע האב בשעות המאוחרות בשעה שחלק מבני הבית כבר ישנים אין להמתין ולבטל פרסומי ניסא מבני הבית.

אך אף בכה"ג שבני הבית ידליקו לפני האבא, נראה שלא תדליק האשה אלא אחד הילדים, דכבר ביארתי במק"א (שם) דלאחר הדלקת האשה שוב אין הבעל יכול להדליק בברכה משום דאשתו כגופו, ומשוי"כ עדיף שמי מן הילדים ידליק, ושוב ידליק האב בברכה מדין המהדרין שמדליקים נר לכל אחד ואחד. (ולמנהג הספרדים שאינו מדליק אלא אחד אין בזה נפ"מ).

כך נלענ"ד, ויה"ר שלא ניכשל בדבר הלכה.

ביקרא דאורייתא

אשר וייס

[קובץ תשובות מנחת אשר חנוכה סימן י"ב]

2) Lighting Alone in a Hospital Room

Question:

I am doing a residency which requires me to work at a hospital far from where I live until late at night. I am not married. After work, I am too tired to drive home, and there is a room available for me in the hospital to sleep until the morning. The room has no windows to the outside. Can I light one tealight in the room by myself and recite the *Brachos*?

Answer:

Since this is your lodging for the night you may light there and fulfill the Mitzva. Ideally, you should have other people [Jews] present at the lighting in order that there should be *Pirumei Nisa*. If you are alone, there is a dispute as to whether you can recite the *Brachos*, but you may rely upon the opinions that permit reciting them.

Tshuva from Rav Asher Weiss:

בש"ע סי' תרע"ב סעי' ב' קי"ל שאף שלכתחילה יש להדליק נרות חנוכה עד הזמן של תכלה רגל מן השוק, מ"מ בדיעבד אפשר להדליק ולברך כל הלילה. ועיי"ש במ"ב שמביא מדברי המג"א שכל זה הוא רק כשבני הבית עדיין ערים ויש בשבילם פרסומי ניסא. אבל אם כולם ישנים ואינו זמן פרסומי ניסא אין לברך על ההדלקה. ועיי"ש בשער הציון שמביא מדברי החמד משה שחולק על המג"א, דכמו מי שנמצא לבד או בין הגוים שאין לו בהדלקתו פרסום אלא לעצמו מ"מ עליו להדליק עם ברכה, וא"כ ה"ה בניד"ד. ומסיים השע"צ שמי שרוצה לברך בכה"ג אין מוחין בידו.

והנה, בסימן תרע"ז סעי' ג' מבואר שמי ששוהה בין הגוים ואין לו פירסום אלא לעצמו מ"מ עליו להדליק עם ברכה, ולא מצינו שם חולקים על עיקר דין זה. אבל נראה שכל זו הוא במי שמדליק כעיקר התקנה בזמנו, ובזה אין אנו מחלקים בין אם יש פרסום לאחרים בפועל אם לא. אבל כאן שעבר זמן הדלקה ורוצה להדליק מאוחר, בזה יש אומרים שצריך דווקא פרסום לאחרים. ומ"מ גם בזה קי"ל מעיקר הדין שאפשר לברך כנ"ל.

3) Shlichus for Ner Chanuka, Lighting in Delivery Room

Question:

My wife's due date is approaching and it is possible that she will deliver the baby during Chanuka. In the event that we are not home for the entire time of *Hadlakas Neiros*, what should we do? Should we have someone go into our house and light for us? Would he recite a *Bracha*? What about lighting in the hospital room or outside in the hospital courtyard?

Answer:

As you have not left your house with the intention to establish the hospital as your residence, it would seem that your house is still considered your *Bayis*. Therefore, you may appoint a *Shliach* to light there on your behalf but he should not recite a *Bracha* when lighting for you. If possible, he should recite the *Brachos* when he lights in his own home and then immediately light in your house.

Since you have no established right ("*Kvius*") to the particular hospital room, either for eating or sleeping, and could be moved to a different room at any time at the discretion of the hospital staff, it would not be a proper place to light and fulfill your obligation.¹ This would certainly be true of the hospital courtyard to which you have no specific connection and would not be considered *Ner Ish u'Beiso*.

Tshuva from Rav Asher Weiss [related to this topic]:

הנה לכאורה נראה דתיקנו חכמים להדליק נ"ח בבית, וכמה וכמה חילוקי דין נאמרו ונשנו בענין מקום ההדלקה, על פתח ביתו מבחוץ, פתח הבית או החצר, בחלון הסמוך לרה"ר, על שלחנו בשעת הסכנה וכו' וכו', אך כולם מיירי בביתו של אדם ולא מצינו הדלקה במקום אחר, וכמה כרכורים כרכרו הפוסקים בענין ההדלקה בבית הכנסת אם מברך עליה ורק משום שכך נהגו מימי קדם התירו לברך על הדלקה זו, אבל מצות הדלקה במטוס או ברכב וכדו' לא מצינו, אמנם גדולי הפוסקים הסיקו דגם ברכבת יש חיוב הדלקה עיין בשו"ת מהרש"ם ח"ד סי' קמ"ו ובערוך השלחן סי' תרע"ז סעיף ה', ובשו"ת ציץ אליעזר חלק ט"ו סי' כ"ט – ל' האריך בזה והסיק דלא צריך דוקא בית להדליק נר חנוכה ע"ש, ולפי"ז נראה דהחידוש של הדלקה בביהכ"נ הוא בכך דאין אדם יוצא בו יד"ח ואף המדליק בביהכ"נ חוזר ומדליק בביתו, ועוד דבודאי נכון טפי שכל אחד ידליק בביתו, אבל אין חידוש בעצם ההדלקה והברכה בביהכ"נ. אך באמת נראה דאף שהמהרש"ם פסק דיש להדליק ולברך ברכבת אין זה משום דלא צריך "בית" למצות נ"ח אלא דס"ל דגם רכבת היא כבית כיון ששכר בו מקום, שהרי כתב שם דבספינה פתוחה פטור מנ"ח דלא היא בכלל בית, וזה שלא כמסקנת הציץ אליעזר שיש מצוה להדליק בשדה פתוח ע"ש. וכיון שכן יש לעיין אם מטוס הוא בכלל בית ומסתבר דגרע אף מרכבת, ומ"מ לא ברירא לי דבר זה, ובפרט

¹(Editor's note: See below regarding safety regulations in a hotel that would certainly apply in a hospital as well.)

במטוס שאינו רשות הרבים ולא מקום הילוך וכל השהות בו ארעי ומאולץ מעצם טבעו מסופקני טובא אם אפשר לברך בו על נר חנוכה. ושמחתי בראותי בקובץ מבקשי תורה כסלו תשנ"ו בשם הגרש"ז אורבך זצ"ל דאין לברך על הדלקת נ"ח במטוס ע"ש.

[קובץ תשובות מנחת אשר חנוכה סימן ד' אות א']

4) Nurse on Night Shift Lighting in Hospital Ward

Question:

I am a nurse and work evening shifts in a hospital in Jerusalem. Every night of Chanuka, a Menora and candles are brought to each department to be lit at the nurse's station [near the break room where we eat dinner]. Could I fulfill my obligation with this lighting? Can I recite the *Brachos* on it? Or should I wait to light until I get home around midnight?

Answer:

Since there is a gathering of people, some of whom will presumably not light any Menora at all, this could arguably be compared to the custom of lighting Menora in Shul, which is done with the *Brachos*. According to some authorities, this was done to fulfill the obligation of those who would not light otherwise (e.g. itinerant travelers who slept in the Shul).

Another reason to light at the nurse's station would be in order to fulfill the obligation for patients in that ward who have been admitted to the hospital for an extended stay. For those patients, this would seem to be the correct place to lighting and you may light to be *Motzi* them.

Additionally, since you are spending much of the night and even eating a meal there, perhaps this could be considered a proper place to light. It would seem that you could light and recite the *Brachos* in order to be *Motzi* the others, and then light again without *Brachos* when you arrive home.

Tshuva from Rav Asher Weiss [related to this topic]:

הדלקה במקום ציבורי

נשאלתי ע"י אחד שמדקדק במצוות, העובד עם אנשים חילוניים ומסורתיים, שביקשו ממנו להדליק נ"ח במקום העבודה, האם מותר לו לברך על ההדלקה.

נראה בהקדם דין הדלקת נ"ח בבית הכנסת דהנה מצינו ג' טעמים שמדליקין ומברכים על נר דבהכ"נ בשו"ע תרע"א ס"ז כתב דמדליקין ומברכין משום פרסומי ניסא, אך בבאר הגולה שם כתב דמברך משום מנהג כשם שמברך על הלל בר"ח כמבואר בתוס' ובראשונים, ולכאורה אין כאן שתי טעמים שונים אלא דבריהם משלימין זא"ז דעיקר הטעם שנהגו להדליק בבתי כנסת משום פרסומי"נ הוא, אך לכאורה אין לברך על הדלקה זו כיון שאינה עיקר מצות נ"ח אלא דמברכין על המנהג כמבואר, ונמצא שפרסומי"נ היא טעם ההדלקה ומנהג הוא טעם הברכה.

אך באמת מצינו בזה טעם נוסף, דמבואר בערוך השלחן סעיף כ"ו ובאמת מקורו בבית יוסף דשורש מנהג זה משום אורחים הנקלעים לעיר ואין להם בית להדליק בו וכדי להוציאן ידי חובתן נהגו להדליק בבתי הכנסת, וטעם זה כבר כתוב בספר המכתם בפסחים ק"א לגבי המנהג לקדש על היין בליל שבת

ויו"ט בבהכ"נ משום אורחים שאין להם יין דכך נהגו גם לגבי נ"ח להדליק בבתי כנסיות ואף בזמנה"ז דלא שכיחי אורחים המנהג לא חז ממקומו ומנהג אבותיהם בידיהם ע"ש.

והנה החכ"צ בסי' פ"ח (והובא בבאר היטב כאן) תמה על דברי השו"ע דהלא הבית יוסף פסק בסי' תכ"ב דאינו מברך על הלל בר"ח הרי שאין מברכין על מנהג ולמה מברך על הדלקה בבהכ"נ, ולכאורה היא תימה רבתי.

ובנו הגדול של החכ"צ הגר"י עמדין במור וקציעה סי' תרע"ב כתב לחדש דשאני ברכת נר חנוכה שהוא כחלק מעצם המצוה דללא ברכה ליכא פרסומי ניסא והרואה אומר לצרכיה אדלקיה ומשוי"כ מברכין על ספק בני"ח ולא אמרינן ספק ברכות להקל ע"ש וזה דבר מחודש מאד.

ובבהגר"א כתב לדמות מנהג זה למה שנהגו לברך על ההלל בליל א' דפסח בבהכ"נ אף שעיקר מצותו לאמרו על סדר ההגדה, ומנהג זה נהגו אף בני ספרד דאין מברכין על הלל בר"ח ואפשר דשאני הלל בליל פסח ונ"ח בבהכ"נ שאינם מנהג מחודש לגמרי אלא מעין הרחבה של מצוה הנוהגת בזה הזמן, בני"ח להדליק בבהכ"נ ולא רק בבית, ויש כאן הרחבה במקום ההדלקה, ובהלל לקרוא אותו בבהכ"נ אחר התפלה ולא רק באמירת ההגדה ובזה שפיר מברכין אף להב"י משא"כ הלל בר"ח שבזמן הזה אין מצוה זו נוהגת וכל כולו מנהג ביסודו ודו"ק ועדיין צ"ע.

ועוד מצינו טעם ושורש למנהג זה להדליק בבתי כנסיות בריב"ש סי' קי"א שכתב דכיון דאנו מדליקין בתוך הבית ואין עושין פרסומי"נ לרבים נהגו להדליק בבהכ"נ כדי לעשות פרסום לרבים, ע"ש.

ומ"מ כתב הרמ"א שם דאף מי שהדליק בבהכ"נ לא יצא בכך יד"ח וחוזר ומדליק בביתו בברכה, ויש לעיין בזה, האם זה משום שעל ההדלקה בבהכ"נ אין כלל שם מצוה ואינה ראוי לצאת בה יד"ח וכל גדרה ומהותה מנהג בעלמא דחסר בה כל החפצא דמצוה, או שמא באמת יש מצות נ"ח בהדלקה זו אלא שעדיין מוטלת עליו חובת נר איש וביתו ולא נפטר בהדלקה בבהכ"נ.

ובבהגר"א כתב על הלכה זו שברמ"א דצריך לחזור ולהדליק "שאף חצר שיש לה שני פתחים וכו', ועוד שהרי אמרו נר איש וביתו" ולפי הטעם הראשון נראה ברור שיש מצוה בהדלקה בבהכ"נ אלא שצריך לחזור ולהדליק בביתו משום חשדא וכחצר שיש לה שני פתחים, ולכאורה יש לתמוה דהרי כתב הרמ"א (סי"ח) דאין מברכים על נר שמדליק מפני החשד וכאן הרי מדליק, ולכן נ"ל בכונת הגר"א לשיטת הפר"ח דמברכים, ואכתי צ"ע. ולטעם השני שבדבריו יש לעיין האם כונתו דנר איש וביתו בעינן ואין כלל גדר מצוה בבהכ"נ כיון שאין זה ביתו או שמא באמת יש מצוה בהדלקה זו אך עדיין אינו נפטר על ידה משום חובת הבית וכמ"ש כמה אחרונים דתרי הלכתא יש בני"ח חובת הגברא וחובת הבית, וצ"ע. (ועל הטעם הראשון שכתב הגר"א יש להעיר דהלא אין מברכים על נר שמדליקים משום חשד כמבואר ברמ"א סעיף ח' וצ"ל דכונת הגר"א לכעין ק"ו דאם בשני פתחים צריך להדליק ק"ו שלא ביטלו הדלקה בביתו אף שמדליק בביהכ"נ, ודו"ק).

ובמקום אחר (עיין מנחת אשר מועדים ח"ב סימן ה' אות ז') דנתי לגבי הדלקות במקומות ציבוריים אם יש לברך עליהם דאפשר דרק בבהכ"נ נהגו לברך והבו דלא לוסיף עלה וכן נראה לכאורה (אמנם במקומות עבודה שנהגו להתקבץ במקום מסויים לתפלת מנחה יש להדליק לענ"ד דלא צריך בזה דין בהכ"נ וגם מקום תפלת הציבור דינה לענין זה כבהכ"נ) ודנתי באריכות להוכיח מתשובת הרמב"ם דבאמת יש להדליק בברכה בכל מקום שיש בה פרסומי ניסא לרבים אך מ"מ להלכה נראה יותר דאין לברך בכה"ג. אך בני"ד נראה דאם יש אנשים מסויימים בתוך קהל העובדים שאינם מדליקים בביתם ויכול הוא להידבר עמם ולהוציאם יד"ח בהדלקה ובברכה, אפשר דהמברך לא הפסיד, דהלא לפי דברי הב"י והמכתם עיקר המנהג תוקן כדי להוציא אחרים יד"ח ובכה"ג לכאורה יש לברך מעיקר הדין ולא רק משום מנהג (ומה שאמרו דמברך על המנהג היינו אף במקום ובזמן שכל אחד מדליק מ"מ מנהג אבותיהם בידיהם אבל כשיש בנ"א שאינם מדליקים יוצאים הם יד"ח בהדלקה זו שבבהכ"נ כמבואר), ואף שמצינו גם טעמים אחרים בהדלקה זו כמבואר מ"מ גם סברת הפוסקים שיש לברך על הדלקה בכל מקום קבוצ' רבים שיש לה מקום בדברי הרמב"ם חז"א לאצטרופי, ובפרט לפי"ד הגר"ע דבברכה זו לא אמרינן ספק ברכות לקולא.

ומשום כ"ז אף שלדעתי אין לברך על הדלקה זו לכתחלה מ"מ לענ"ד המברך לא הפסיד ואין מוחזין בידו כי יש לו על מה לסמוך. ולכאורה יש עצה לומר ברוך אתה השם אלוקינו וכו' ובדרך כלל מי שלא מדליק בבית ולא מברך אמרו בצורה כזו.

ובשו"ת מהר"ם שיק יו"ד סי' שע"ד כתב שהחת"ס היה נמנע מלהדליק נ"ח בבהכ"נ משום ספק בברכה, וזה חידוש, דאף שמצינו כן גם בשבלי הלקט ובתניא רבתי, מ"מ לאחר שהסכימו הב"י והרמ"א דיש לברך על הדלקה זו וכך נהגו למה נמנע החת"ס, ואם יש בזה ספק למה הניח לאחר להדליק בבית מדרשו וצ"ע. וביותר צ"ע דהרי פשוט שבבית מדרשו נהגו לקדש על הכוס בליל שבת והרי ע"ז כתבו הפוסקים (עיין שו"ע סי' רע"ד) דיש למנוע ולהפסיק ואעפ"כ עשו זאת כ"ש בני"ח וצ"ע.

[קובץ תשובות מנחת אשר חנוכה סימן ט']

5) Bracha on Seeing Neiros Chanuka

Question:

I will be working late at an urgent care clinic on some nights of Chanuka. From past years, I know I won't be home until after the *Zman*. My wife will light the *Neiros* at home at the proper time, but they will be out by the time I get home. Should I recite a *Bracha* (*She'Oso Nisim*) when I see *Neiros* that had been lit in the windows of homes near the clinic where I work?

Answer:

The halacha follows the Rishonim who hold that one whose wife has lit at home and thereby fulfilled his obligation does not recite the *Bracha* of *She'Oso Nisim* when he sees someone else's *Neiros Chanuka*. *R' Akiva Eiger* writes that when one is *Yotzei* through his wife's lighting, **it is as if he has recited the *Brachos* and lit the candles himself.**

The *Mechaber* writes (*O.C. 676:3*) that "One who did not light and is not going to light that night, **and also has no one who will light for him in his home**, should recite *She'Oso Nisim* when he sees Chanuka candles burning (and *Shehecheyanu* on the first night). This implies that only someone who is not planning to light himself and has no one lighting on his behalf would recite a *Bracha* (or *Brachos*) upon seeing someone else's *Ner Chanuka*. However, in *Siman 677:3*, the *Mechaber* quotes an opinion that even someone whose family has lit on his behalf should recite the *Brachos* and light the *Neiros* if he is in a place where there are no Jews.

The *Sha'ar haTzion* quotes the *Ma'amar Mordechai* to resolve this contradiction. Since there is a Mitzva to see the *Ner Chanuka* to fulfill *Pirsumei Nisa*, if he is in a location where there are no Jews, he must light his own *Neiros* in order to see them. Once he is obligated to light the *Neiros*, he must recite the *Brachos* as well.

In your case, since your wife will have discharged your obligation when she lit, it is considered as if you have recited the *Brachos* and lit the *Neiros* yourself already. As there will be *Neiros* lit in the area of your clinic that you will see, you will have no obligation to light, and therefore should not recite the *Bracha* of *She'Oso Nisim* when you see those lights.

Tshuva from Rav Asher Weiss:

הנה אם הדליקו עליו בביתו נחלקו הראשונים, הרשב"א הביא י"א דמברך על הראיה ודחה שיטה זו דלא מצינו היוצא במצוה ויחזר ומברך עלה. אך הריטב"א והמאירי נקטו לעיקר שמברך. ולכאורה סברת הרשב"א תמוהה דאף שיצא במצוות הנר ע"י אנשי ביתו מ"מ לא יצא בברכת הראיה, ונראה דאזיל לשיטתו דברכה זו על מצות ההדלקה תוקנה והוי כברכת המצוה לענין זה, והמאירי לשיטתו דעיקרו ברכת השבח על הזמן ודו"ק בזה.

ועיין עוד בריטב"א ובמאירי שהביאו מחלוקת אם מברכים ברכה זו עובר לעשייתו או לאחר שהדליק כמו שאמרו "הרואה נ"ח מברך ואיך יברך לפני ראייתו". ושיטה זו מבוארת דלעולם ברכה זו על הראיה היא וד"פ.

ולשיטה הראשונה נראה לכאורה דס"ל דהוי כברכת המצוה דאף ברכה זו שעשה נסים וכו' מברך עובר לעשייתה על ההדלקה, אך לפי"ז צ"ע למה לא יחזור ויברך על הראיה, דהרי גם הראיה מחייבת ברכה.

וי"ל דלא תיקנו ברכה על הראיה אלא למי שלא בירך על ההדלקה, דעיקר ברכה זו על ההדלקה נתקנה ולא תיקנו ברכה לרואה אלא כשלא בירך על ההדלקה. והלא גדולה מזו ביארנו לעיל בדעת השו"ע דאף במי שעתידי להדליק לא תיקנו ברכת הרואה.

ויש לעיין במי שהדליק ושכח לברך ברכה זו, האם יכול לחזור ולברך על הראיה. ולכאורה פשוט שאכן כך יעשה, אך באמת יש לעיין לפי דברי הרשב"א שלאחר שיצא יד"ח לא יחזור ויברך.

ונחלקו האחרונים בשאלה זו. בפמ"ג (סימן תרע"ו משב"ז סק"ד) כתב דהוי כאילו הדליקו עליו בביתו דכבר יצא ואינו מברך. אך בשו"ת רעק"א תנינא סימן י"ג כתב דודאי מברך על הראיה ואינו דומה להדליקו עליו בביתו דהוי כאילו הוא זה שהדליק ובירך משא"כ בשכח לברך. ולכאורה פשוט כדבריו וקשה להבין את שיטת הפמ"ג.

אך אפשר עוד דלדין שמברך ברכה זו לפני ההדלקה באמת נקטינן דהוי בעצם ברכה על הראיה אך מ"מ כשהוא מברך בשעת ההדלקה תיקנו לברך אף ברכה זו עובר לעשייתו אף דמברך על הראיה וכדרך שתקנו בברכת הזמן. וכך נראה מלשון המאירי שלא דחה שיטה זו לגמרי אלא כתב "ואיני רואה הכרח בכך", ומשמע שאינו חולק עליו ביסוד הדברים אלא דס"ל דמ"מ מסתבר שיברך עובר לעשייתו, ודו"ק.

ובאמת נראה דשאני ברכה זו משאר ברכות הראיה, דבכל ברכות הראיה אינו מברך אלא על מה שראו עיניו וללא ראות עינים אין כל סיבה וענין לברך עליו, משא"כ בברכה זו שהוא מברך על הניסים שנעשו בזמן הזה, אלא שתיקנו לברך על הנר, וא"כ לא יפלא שמברך ברכה זו עובר לראיה ולא כשאר ברכות הראיה שאין מברכין עליו אלא לאחר שראה.

והנה יש לעיין לדין דקיי"ל שאינו מברך אא"כ אינו עתיד להדליק מה הדין כאשר לא היה עתיד להדליק משום שלא היו לו שמן ופתילות ובירך ברכת הרואה, ושוב נדמנו לו פתילות ושמנים וחוכה הוא לקיים מצוה זו כתיקונה, האם חוזר ומברך ברכת הרואה.

דמחזר גיסא לא מצינו לדין שמברך פעמיים בלילה ברכה זו, אך מאידך גיסא כל עיקר יסוד שיטה זו ההנחה דעיקר הברכה תוקנה על ההדלקה ולא תיקנו ברכה על הראיה אלא למי שאינו מדליק, ומהאי

טעמא מברכים אנו ברכה זו עובר לעשייתו כמבואר. וא"כ יש מקום לומר דאף שבירך על הראיה חוזר ומברך על ההדלקה.

אך באמת נראה טפי דכיון שכבר בירך ברכה זו אינו חוזר ומברך על ההדלקה.

ובענין המדליק נר חנוכה מתי מברך ברכת הרואה, עובר לעשייתו או לאחריה, חידוש כתב בזה באבודרהם הלכות חנוכה בשם רבינו יונה דבכל לילה מברך להדליק ומדליק כל הנרות ולפני שהוא מדליק את הנר האחרון שהוא הנר הנוסף של הלילה הזה מברך שעשה ניסים ונמצא ברכתו על תוספת הנס שבליה הזה, ודפח"ח.

והנה המחבר לכאורה סתר דבריו בסוגיא זו. שהרי בסי' תרע"ו ס"ג כתב "מי שלא הדליק ואינו עתיד להדליק באותו הלילה וגם אין מדליקין עליו בתוך ביתו כשרואה נר חנוכה מברך שעשה ניסים ובליל הראשון מברך גם שהחיינו ואם אח"כ בליל ב' או ג' בא להדליק אינו חוזר ומברך שהחיינו". הרי דרך מי שאינו עתיד להדליק מברך. אך בסי' תרע"ז ס"ג כתב "א"א אע"פ שמדליקין עליו בתוך ביתו אם הוא במקום שאין בו ישראל מדליק בברכות, הגה כי חייב לראות הנרות וכן נוהגין ואפי' אם הוא אצל יהודים ורואה הנרות אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפני עצמו מדליק ומברך עליהם וכן נוהגין". וכבר כתב המשנ"ב בס"ק י"ד שהאחרונים נתקשו בדבריו. ובשעה"צ ס"ק כ"א הביא מש"כ במאמר ליישב דכיון דמצוה לראות נ"ח משום פרסומי ניסא, אם הוא במקום שאין ישראל מדליקין חייב הוא להדליק כדי לראות, וכיון שחייב להדליק חייב גם בברכות הנר, עיי' ודו"ק.

[מנחת אשר מועדים ח"ב סימן י"ב]

6) Fulfilling One's Obligation of Ner Chanuka If He Is In a Different Time Zone Than His Wife

Question:

I live in Eretz Yisrael but will be working abroad (in America) during part of Chanuka. Can I still be *Yotzei* with my wife's lighting of the *Neiros* at home, even though we will be in different time zones?

Answer:

Strictly speaking, one may always rely on the lighting taking place in his home, even if he is in a different time zone. The obligation of Ner Chanuka is upon one's collective household, and one is still classified as a member of his household even if he is in a different time zone. Therefore, you may still fulfill your obligation through your wife's lighting.

However, the widespread custom amongst Ashkenazim is to light one's own *Neiros* and not be *Yotzei* with his wife's lighting.

7) Lighting in a Hotel Lobby, Electric Menoras

Question:

I will be in a hotel at a medical conference for part of Chanuka. They forbid lighting any fires in the rooms or in the dining room. There will only be a table in the lobby of the hotel for lighting *Neiros Chanuka*. May I light with a *Bracha* there? What about an electric Menora in the room?

Answer:

If there is no other option, you may light in the lobby of the hotel where you are staying as this is considered part of your home for the duration of your stay. While this may not be the ideal place for lighting, since safety regulations prohibit fires in hotel rooms or dining areas, one may fulfill his obligation by lighting *Neiros* there. You should absolutely not violate any safety regulations by lighting in your room.

One may not fulfill the obligation of *Neiros Chanuka* with electric lights. An actual fire must be lit with either oil or candles. Although there are permissive opinions among the *Poskim*, it is clear to me that one cannot fulfill the obligation of *Ner Chanuka* (or *Ner Shabbos*) with electric lights. Every *Mitzva d'Rabbanan* must be performed in the manner that it was originally established. Even though electric light promotes *Shalom Bayis* and *Kavod Shabbos*, and there is *Pirsumei Nisa* on Chanuka even with an electric Menora, it is not considered *Aish* (fire). Since *Chaza"l* established these *Mitzvos* to be fulfilled by lighting fire, as electricity had not yet been discovered in their time, it is obvious that the *Takana* was to light a fire, and electric lights would not fulfill the obligation.

Tshuva from Rav Asher Weiss:

נר חנוכה ונר שבת באור החשמל

במה ששאל לדעתי אם אפשר לברך על הדלקת נר שבת ונר חנוכה במאור החשמל. בשאלה זו כבר דנו האחרונים מאז שהשימוש באור החשמל הפך להיות נחלת הכלל. יש הסוברים שיוצא יד"ח, יש שחילקו בין נר שבת לנר חנוכה, (ובשו"ת כוכבי יצחק לש"ב הג"ר יצחק שטרנהל זצ"ל בסימן ה' הביא בשם מרן הגר"א קוטלר זצ"ל שיוצאים יד"ח נ"ש בחשמל ע"ש), אך רוב האחרונים נקטו שאין לברך לא בנר שבת ולא בנר חנוכה אלא שנחלקו בטעם הדברים, ואבאר. בשו"ת בית יצחק יו"ד ח"א סימן ק"כ כתב דיוצאים יד"ח נר שבת בחשמל אבל לא מצות נ"ח, דלכתחלה צריך שמן זית, ועוד דצריך פרסומי ניסא, ובחשמל שמשתמשים בו כל השנה אין פרסומי ניסא. (ועיין מש"כ עוד ביו"ד ח"ב במפתחות לסימן ל"א).

ולפי דבריו נמצא דאם ידליק בחנוכה חשמלית שיש בה פרסומי ניסא יצא יד"ח.

ובשו"ת פקודת אלעזר (להג"ר אלעזר לעוו זצ"ל) סימן כ"ג כתב דאינו יוצא יד"ח משום דצריך שיהיה שמן כדי לדלוק כשיעור ובחשמל לא שייך שיהיה בו כדי שיעור, דאם יהיה הפסקת חשמל נמצא שלא היה בו להדליק. וכעין זה כתב הגרש"ז אורבך בספר מאורי אש (פ"ה ענף ב') דצריך שיהא שמן כשיעור בתוך הנר, ובחשמל אין כמות חשמל בתוך הנר, ע"ש.

וסברא זו קלושה מאד, דבאמת אין זו הלכתא דצריך שמן שיש בו כדי להדליק חצי שעה, אלא דצריך שיהיה ראוי לדלוק חצי שעה בשעת ההדלקה, ופשוט עד למאד דכיבוי נר של שמן ופתילה מסיבות רבות שכ"ח טפי מהפסקת חשמל, וא"כ פשוט דבשעת ההדלקה הוי ראוי לדלוק כשיעור. ועוד יש להעיר לשיטתם, וכי אם ידליקו באור חשמל ממצבר יצא יד"ח, ולכאורה נראה דבמצבר הו"ל כאילו יש כאן שמן כשיעור.

וגם מש"כ בשו"ת לבושי מרדכי סימן י"ט דצריך כעין שמן שבמנורה שיש בו שמנונית כעין שמן או שעווה וכדו', תמוה בעיני וכי מנ"ל דבר זה ושמנונית זו מהי, ואין אלה אלא דברי נביאות. ולדידי נראה פשוט דאין יוצאים יד"ח בחשמל כלל לא בנ"ש ולא בנ"ח, דבכל מצוה דרבנן צריך לקיים את המצוה כפי שתוקנה ע"י חז"ל, ולא בכל דבר אמרינן זיל בתר טעמא, ומש"כ נראה דאף דבאור החשמל יש שלום בית וכבוד שבת, וכן בחנוכה יש בו פרסומי ניסא, מ"מ אין כאן אש, וחז"ל תיקנו להדליק אש, וכיון שבזמניהם לא היה להם אור החשמל ופשוט שתקנת חז"ל היתה להדליק אש, לא יוצאים יד"ח אלא בהדלקת האש.

ודבר זה כלל גדול ופשוט בעיני.

וראיה לדברינו נראה מדברי הרא"ש בשבת פ"ב סימן ז' שכתב דכיון דהדלקה עושה מצוה צריך שיהיה כשיעור שמן בנר בשעת ההדלקה ואם בירך והדליק ואח"כ הוסיף שמן כדי שיעור לא יצא יד"ח. והקשה בהגהות הרא"מ הורביץ מפינסק דהלא המוסיף שמן לנר חייב משום מבעיר כמבואר בביצה כ"ב ע"א וא"כ בעצם הוספת השמן כשיעור יוצא יד"ח הדלקה. והנראה בזה דאף דלגבי מלאכת הבערה המוסיף שמן לנר הוי כמבעיר אש, מ"מ אין יוצאים בזה יד"ח נר חנוכה, דתקנת נר חנוכה היתה להדליק את הנר כפשוטו ובהוספת שמן אין קיום מצות ההדלקה. ויסוד הדבר דבמצוות דרבנן צריך לקיימן בדרך שתקנו חז"ל ואין המהות וההגדרה הפנימית קובעת את פרטי ההלכה.

[קובץ תשובות מנחת אשר חנוכה סימן ז']

